

iit

INFORMATIKA I.

BMEVIIIAB08

Számítógép architektúrák

PC-k sínrendszerei

Alkalmazások	
Operációs rendszer	
Fordító	Kernel (FW)
Gépi utasítások (ISA)	
CPU	I/O
Memória	
Integrált áramkörök	
Tranzisztorok	

iit

IBM-XT blokkvázlata

A kezdetek...

VIIIAB08 / Számítógép Architektúrák © Dr. Pálászy György PC-k sínrendszerei 2

iit

ISA-busz

ISA – Industry Standard Architecture - 1989

- Lokális busz, CPU jelek a sínen
- Kezdetben 8 bites (XT), majd 8/16 bites (AT) adattovábbítás
- Kezdetben „lassú” perifériákhoz
- 4.77MHz (XT), 6MHz, 8MHz, max. 8.33MHz (AT) busz órajel
- A processzorok sebességének növekedése miatt le kellett választani a CPU jelekről (a lassú régi kártyákkal való kompatibilitás miatt)
- +5V-os működés

VIIIAB08 / Számítógép Architektúrák © Dr. Pálászy György PC-k sínrendszerei 3

iit

PCI busz

PCI - Peripheral Component Interconnect - 1992

- CPU-tól függetlenített sinjelek
- 33MHz, 66MHz 133MHz (PCI-X) busz órajel → 133MBps, 266MBps, 532MBps
- 32bit és 64 bit adatszélesség
- Multiplexelt cím/adat továbbítás
- 32 vagy 64 bites memória címzés
- 32 bites I/O port címzés
- 256 byte konfigurációs terület eszközközléssel
- Hullámkapcsolt adatátvitel
- Centralizált arbitráció
- +5V, +3.3 V-os működés

VIIIAB08 / Számítógép Architektúrák © Dr. Pálászy György PC-k sínrendszerei 4

iit

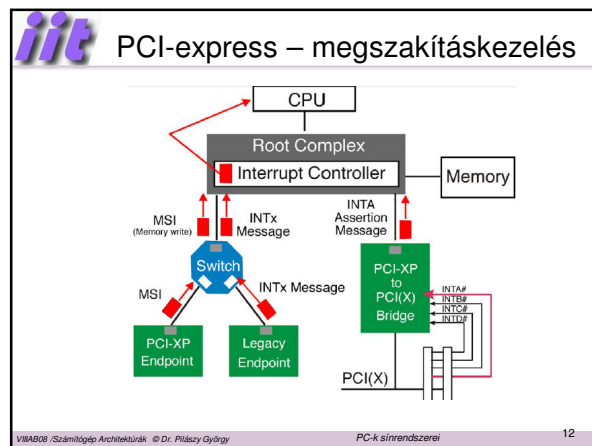
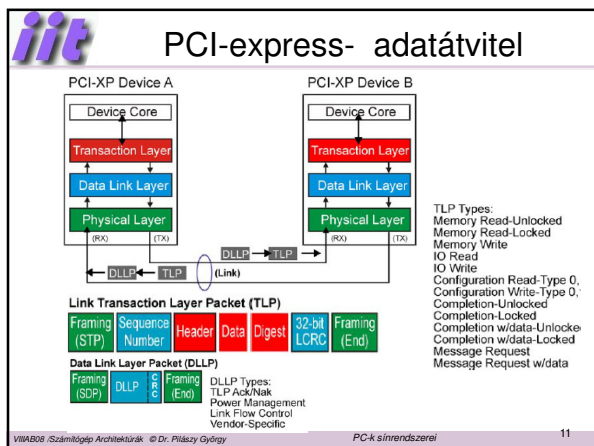
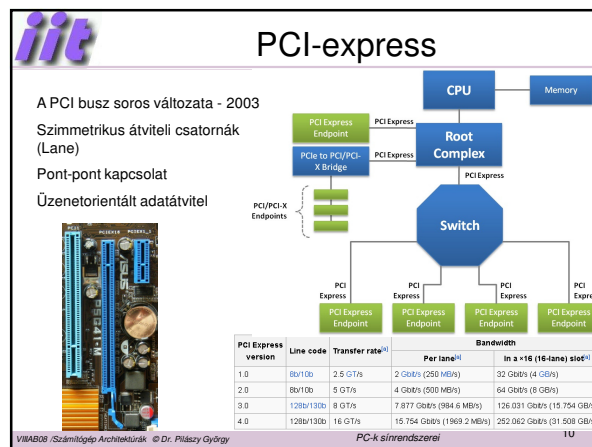
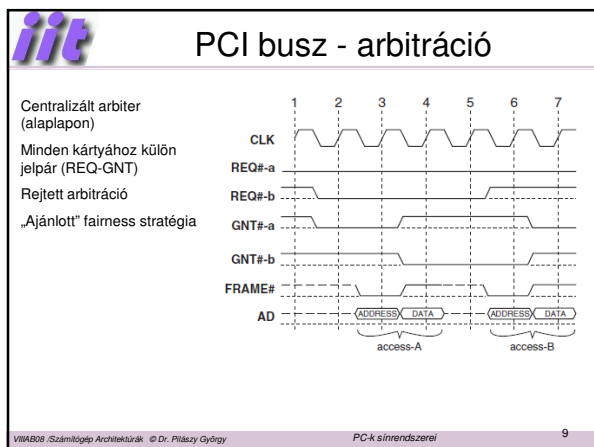
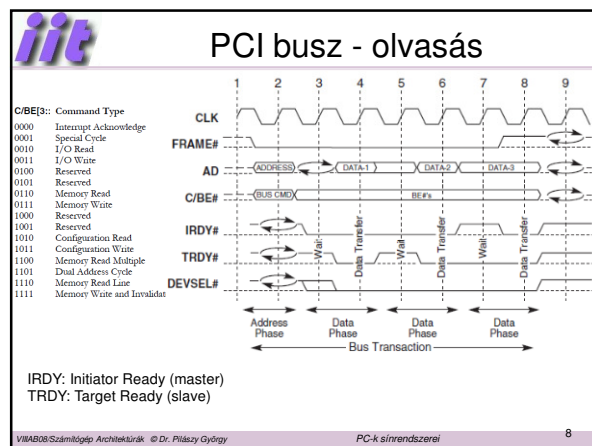
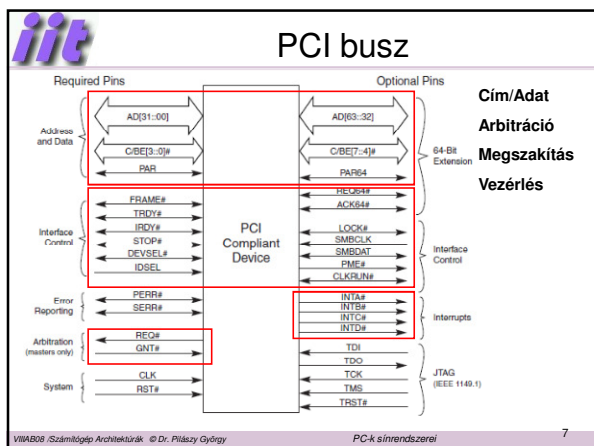
PCI busz

VIIIAB08 / Számítógép Architektúrák © Dr. Pálászy György PC-k sínrendszerei 5

iit

PCI busz

VIIIAB08 / Számítógép Architektúrák © Dr. Pálászy György PC-k sínrendszerei 6

PCI-express- fizikai réteg

Szimmetrikus átviteli csatornák (Lane)

VIA808 /Számítógép Architektúrák © Dr. Pálászy György PC-k sínrendszerei 13

PCI-express – fizikai réteg

PCI Express Example Connectors

x1	BANDWIDTH Single direction: 2.5 Gbps/200 MBps Dual Directions: 5 Gbps/400 MBps
x4	BANDWIDTH Single direction: 10 Gbps/800 MBps Dual Directions: 20 Gbps/1.6 Gbps
x8	BANDWIDTH Single direction: 20 Gbps/1.6 Gbps Dual Directions: 40 Gbps/3.2 Gbps
x16	BANDWIDTH Single direction: 40 Gbps/3.2 Gbps Dual Directions: 80 Gbps/6.4 Gbps

Szöveg: IBM ©2008. HowStuffWorks

VIA808 /Számítógép Architektúrák © Dr. Pálászy György PC-k sínrendszerei 14

USB

USB – Universal Serial Bus

Szimmetrikus bitsoros adattovábbítás
+5V tápfeszültség → akku töltéshez is
Sebességek

- (1998) V1.1 → 1.5MBps, 12MBps
- (2000) V2.0 → 480MBps
- (2008) V3.0 → 5Gbps
- (2013) V3.1 → 10Gbps

VIA808 /Számítógép Architektúrák © Dr. Pálászy György PC-k sínrendszerei 15

USB

USB – Universal Serial Bus

USB 2.0 and 3.0 Connector Types

Szimmetrikus bitsoros adattovábbítás
+5V tápfeszültség → akku töltéshez is
Sebességek

- (1998) V1.1 → 1.5MBps, 12MBps
- (2000) V2.0 → 480MBps
- (2008) V3.0 → 5Gbps
- (2013) V3.1 → 10Gbps
- (2017) V3.2 → 20Gbps
- (2019) V4.0 → 40Gbps

VIA808 /Számítógép Architektúrák © Dr. Pálászy György PC-k sínrendszerei 16

USB 2.0

Plug and play
Eszköz azonosítás
Automatikus driver keresés
Adatátviteli csatornák (pipe 0..15 in, out)
Szerepek (host, slave, otg)

Adatfolyam típusok
Vezérlésátvitel (control)
Tömeges adatátvitel (bulk)
Izokron adatátvitel (isochronous)
Megszakítás átvitel (interrupt)
Tápegység kezelés

VIA808 /Számítógép Architektúrák © Dr. Pálászy György PC-k sínrendszerei 17

Buszsebességek összehasonlítása

Buszstandard	Átviteli sebesség [MB/s]
ISA 16bit, 8.33MHz	8
PCI-33 33.33MHz	133
PCI-66 66MHz	266
PCI-133 133MHz	532
PCI-e 1x	250
PCI-e 4x	1000
PCI-e 8x	2000
PCI-e 16x	4000
USB 1.1	1.5
USB 2.0	60
USB 3.0	625
USB 3.1	1250
USB 3.2	2500
USB 4.0	5000

VIA808 /Számítógép Architektúrák © Dr. Pálászy György PC-k sínrendszerei 18